

**แนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก
โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา
Approaches for Retail Business Curriculum Management
of Matthayom Wat Daokhanong School
based on Dual Education System**

วรพรรณ กอจิรัฐติกาล¹ และ สุกัญญา แซ่มช้อย²
Woraphan Koljirattitikan¹ and Sukanya Chaemchoy²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา 2) นำเสนอแนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา ประชากร คือ ผู้บริหารและครูทั้งหมดของโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนอง ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาพรวมโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองมีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก แตกต่างกัน โดยมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวางแผนหลักสูตร รองลงมา การนิเทศ กำกับติดตามหลักสูตร การวัดและประเมิน

¹ สาขาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Education Program in Educational Management, Department of Education Policy, Management, and Leadership Faculty of Education, Chulalongkorn University) e-mail: woraphan.ko@student.chula.ac.th

² สาขาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Education Program in Educational Management, Department of Education Policy, Management, and Leadership Faculty of Education, Chulalongkorn University)

หลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ 2) แนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจ
ค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา มีทั้งหมด 7 แนวทาง ดังนี้
1) ด้านการวางแผนหลักสูตร 2 แนวทาง 2) การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร 1 แนวทาง และ
3) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ 4 แนวทาง

คำสำคัญ: การบริหารหลักสูตร, ระบบทวิศึกษา, ธุรกิจค้าปลีก

Abstract

The research is a mixed-method research were 1) to study the current and the desired state of retail business curriculum management of Matthayom Wat Daokhanong school based on dual education system 2) to propose approaches of retail business curriculum management of Matthayom Wat Daokhanong school based on dual education system. The population was the administrators and all teachers in Matthayom Wat Daokhanong school. The respondents were 30 people of Matthayom Wat Daokhanong school administrators and teachers. The data were collected using questionnaires, interview, and suitability and possibility test. Quantitative data were analyzed using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, Priority Needs Index Modified (PNI_{modified}) and content analysis.

The findings indicated that: 1) In overview, Matthayom Wat Daokhanong school had the different current states and desirable states of retail business curriculum management. The current states were at high level and the desirable states were at the highest level. The priority needs of retail business curriculum management of Matthayom Wat Daokhanong school based on dual education system were curriculum planning, curriculum supervisor, curriculum evaluation and curriculum implementation 2) The approach of retail business curriculum management of Matthayom Wat Daokhanong school based on dual education system were 7 approaches, which are curriculum planning 2 approaches, curriculum supervisor 1 approach, and curriculum implementation 4 approaches.

Keywords: Curriculum Management, Dual Education System, Retail Business

บทนำ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 20 กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) ประกอบกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาทางวิชาชีพ ที่เกิดจากข้อตกลงในเรื่องการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร การวัดและประเมินผลระหว่างสถานศึกษา หรือสถาบันกับสถานประกอบการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) หน่วยงานของรัฐในระยะนี้มุ่งเน้นในการผลิตและพัฒนากำลังคน จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นในการผลิตและพัฒนากำลังคน โดยยึดหลักการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาเป็นสำคัญ ทั้งนี้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560 - 2579) กำหนดยุทธศาสตร์ผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยนวัตกรรมรองรับความต้องการของตลาดงานและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงยุทธศาสตร์พัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกภาคส่วน ให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและความร่วมมือกับนานาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านธุรกิจอุตสาหกรรมค้าปลีก มีการขยายตัวและเกิดการแข่งขันกันอย่างมากระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้นการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา (Dual Education System) จึงเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและมีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา เป็นรูปแบบของการศึกษาที่เกิดจากความร่วมมือระหว่าง 2 องค์กรขนาดใหญ่ คือ สถานศึกษา ซึ่งจะเป็นผู้ถ่ายทอดหลักการความรู้ทางทฤษฎี และทางพื้นฐานการปฏิบัติ ส่วนอีกองค์กรหนึ่ง คือสถานประกอบการซึ่งจะทำหน้าที่ในการให้ความรู้และทักษะทางด้านการปฏิบัติ (อิสริยา ออสุวรรณ, 2559) ทั้งสององค์กรนี้จะทำหน้าที่ที่ตนถนัดในลักษณะที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยมีการจัดแผนการเรียน แผนการฝึกปฏิบัติงาน การวัดผลและการประเมินผล เพื่อมุ่งเน้นผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีสายปฏิบัติการ ให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจทักษะคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสม ปฏิบัติงานได้จริง ปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคในการทำงาน สร้างและพัฒนางาน วางแผน จัดการพัฒนาตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้ความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ มีสมรรถนะนำไปปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพและมาตรฐาน

สมรรถนะของสาขาวิชานั้น (ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 515 คน (กลุ่มงานสารสนเทศ โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนอง, 2560) ได้ทำบันทึกข้อตกลงกับ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) เป็นหนึ่งในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระบบทวิศึกษา หลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก ร่วมกับวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ สถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี สาขพลังประชารัฐ (Excellent Model School) ในระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ให้แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 ถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลา 5 ปี ในแต่ละภาคเรียนนักเรียนจะเรียนภาคทฤษฎี ได้แก่ วิชาพื้นฐานและวิชาชีพที่โรงเรียนเป็นระยะเวลา 3 เดือน และฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่สถานประกอบการ ได้แก่ ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น เป็นระยะเวลา 3 เดือน รวมทั้งสิ้น 6 ภาคเรียน หรือ 3 ปีการศึกษา นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาตามเงื่อนไขโดยเรียนครบจำนวนหน่วยกิตและผ่านเกณฑ์ระดับ 2 ขึ้นไปทุกหลายวิชาและฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการครบจำนวนชั่วโมงตามหลักสูตร จะได้รับ 2 วุฒิการศึกษา คือ วุฒิการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองได้ประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการ แต่ยังพบปัญหาอีกหลายประการที่ยังไม่สามารถบริหารจัดการให้สำเร็จ ลุล่วงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ประกอบกับมีอุปสรรคอีกหลายประการที่ทำให้ผลการดำเนินงานยังไม่ได้ประสิทธิภาพดังที่วางแผนไว้ เช่น การวางแผนร่วมกันกับสถานประกอบการ โรงเรียนต้องยึดตามแนวทางการปฏิบัติของสถานประกอบการในการจัดการศึกษาในแก่ผู้เรียน การสร้างความเข้าใจในโครงสร้างหลักสูตร การวัดและประเมินผลผู้เรียน ซึ่งสถานประกอบการไม่ได้มีการประชุมชี้แจงให้ครูและบุคลากรของโรงเรียนเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติ การวัดและประเมินผลผู้เรียนที่ชัดเจน รวมถึงการจัดการเรียนการสอน การจัดทำตารางเรียนมีปัญหาในเรื่องเวลาไม่ตรงกัน ส่งผลกระทบต่อการเรียนของผู้เรียน ตารางสอนหลักสูตรปกติคาบเกี่ยวกับตารางสอนหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก กล่าวคือ คาบเรียนของผู้เรียนหลักสูตรปกติคาบละ 50 นาที แต่คาบเรียนของผู้เรียนสาขาธุรกิจค้าปลีก คาบละ 60 นาที เนื่องจากต้องยึดตามเวลาถ่ายทอดสดในระบบ Video Conference จากวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ รวมถึงครูและบุคลากรภายในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร การนิเทศกำกับติดตามผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติงาน สถานประกอบการไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนมีอัตราการลาออกก่อนสำเร็จการศึกษาค่อนข้างสูง ปีการศึกษา 2556 มีนักเรียนลาออกจำนวน 5 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 25 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ปีการศึกษา 2557 มีนักเรียนลาออกจำนวน 3 คน จากจำนวนนักเรียน

ทั้งหมด 41 คน คิดเป็นร้อยละ 7.32 ปีการศึกษา 2558 มีนักเรียนลาออกจำนวน 3 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 57 คน คิดเป็นร้อยละ 5.26 ปีการศึกษา 2559 มีนักเรียนลาออกจำนวน 4 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 54 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 และในปีการศึกษา 2560 มีนักเรียนลาออก 3 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 47 คน คิดเป็นร้อยละ 6.38

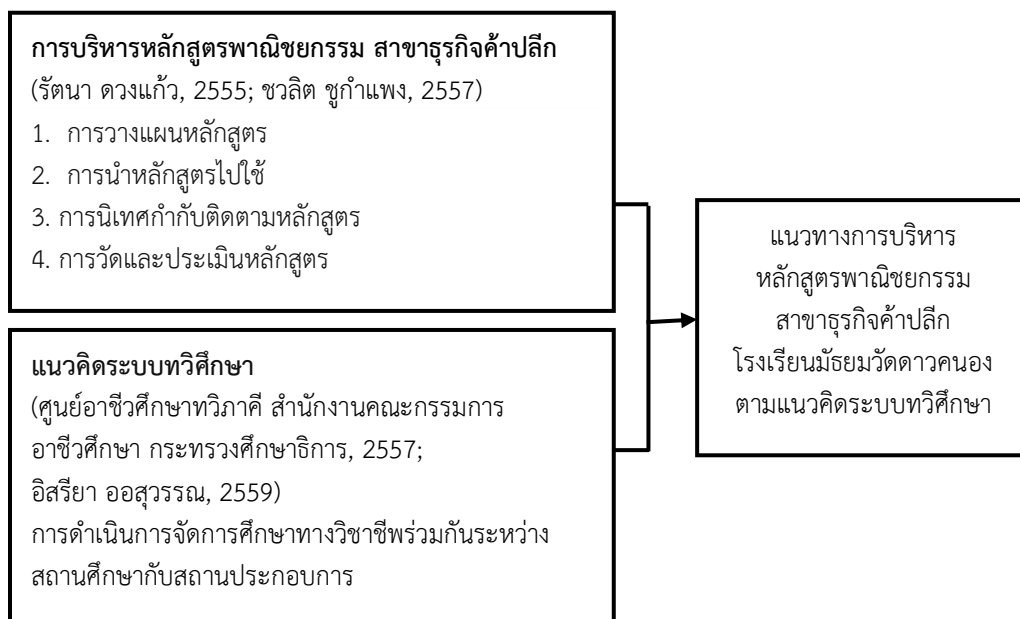
จากที่กล่าวมา พบว่า การบริหารหลักสูตรระบบทวิศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในด้านการวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร และการวัดและประเมินหลักสูตร (รัตนา ดวงแก้ว, 2555) รวมไปถึงด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการในรูปแบบของคณะกรรมการติดตามและการประเมินผล นอกจากนี้การที่โรงเรียนจะผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพให้ได้ผลสำเร็จตามที่ต้องการ ย่อมขึ้นอยู่กับบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา ในการพัฒนาการบริหารและเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพสู่ภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา
- 2) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร ประกอบไปด้วย 1) การวางแผนหลักสูตร 2) การนำหลักสูตรไปใช้ 3) การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร และ 4) การวัดและประเมินหลักสูตรของ ขวลิต ชูกำแพง (2557) และ รัตนา ดวงแก้ว (2555) และศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาของ ศุภชัย อธิวิเศษศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2557) และ อิสริยา ออสุวรรณ (2559) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก ของโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สูงสุด ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา เป็น

แบบตอบสนองคู่ (Dual – response format) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และนำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2) นำข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา มาวิเคราะห์การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 3 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

2.2 ผู้วิจัยร่างแนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2.3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าฐานนิยม และการแจกแจงความถี่ของฐานนิยม รวมถึงการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2.4 นำเสนอแนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

การบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
1. การวางแผนหลักสูตร	3.51	1.01	มาก	4.63	0.67	มากที่สุด	0.318	1
2. การนำหลักสูตรไปใช้	3.81	1.03	มาก	4.67	0.62	มากที่สุด	0.227	4
3. การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร	3.62	1.08	มาก	4.71	0.53	มากที่สุด	0.303	2
4. การวัดและประเมินหลักสูตร	3.82	0.93	มาก	4.71	0.56	มากที่สุด	0.234	3
เฉลี่ยรวม	3.69	1.03	มาก	4.68	0.62	มากที่สุด	0.269	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, SD = 1.03) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวัดและการประเมินหลักสูตร ($\bar{X} = 3.82$, SD = 0.93) การนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 3.81$, SD = 1.03) การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร ($\bar{X} = 3.62$, SD = 1.08) และการวางแผนหลักสูตร ($\bar{X} = 3.51$, SD = 1.01) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, SD = 0.62) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.71$, SD = 0.53) และการวัดและการประเมินหลักสูตร ($\bar{X} = 4.71$, SD = 0.56) การนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 4.67$, SD = 0.62) และการวางแผนหลักสูตร ($\bar{X} = 4.63$, SD = 0.67) ตามลำดับ

การจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา ลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ การวางแผนหลักสูตร (PNI_{modified} = 0.318) รองลงมา คือ

การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.303$) การวัดและประเมินหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.234$) ตามลำดับ ส่วนลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การนำหลักสูตรไปใช้ ($PNI_{modified} = 0.227$)

2. แนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก จากการวิเคราะห์ข้อมูลลำดับความต้องการจำเป็น ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนหลักสูตร 2) การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร และ 3) การนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

1. การวางแผนหลักสูตร

1.1 แนวทางการสำรวจความพร้อมระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

1.1.1 ผู้บริหารของสถานศึกษาจัดประชุมกลุ่มบริหารงานบุคคล เพื่อสำรวจอัตรากำลังของครู

1.1.2 สถานศึกษาสรรหาครูหรือบุคลากรเฉพาะในการดูแลผู้เรียนและประสานหลักสูตร

1.1.3 สถานศึกษาคัดเลือกครูเพื่อไปอบรมครูต้นแบบที่สถานประกอบการจัดขึ้น เพื่อให้ครูต้นแบบเป็นผู้ประสานงานดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ของหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก

1.1.4 สถานประกอบการจัดเตรียมหลักสูตร สัญญาการฝึก แผนการเรียน แผนการฝึกปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานอาชีวศึกษา

1.1.5 สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแผนการนิเทศโดยแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศเป็นผู้จัดทำ

1.1.6 ผู้บริหารสถานประกอบการจัดประชุม โดยเชิญผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจหลักสูตร สัญญาการฝึก แผนการเรียน แผนการฝึกปฏิบัติงาน รวมถึงข้อกำหนดและระเบียบปฏิบัติในการดำเนินการฝึกปฏิบัติงานร่วมกัน

1.2 แนวทางการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

1.2.1 สถานประกอบการจัดประชุมทำความเข้าใจกับครูฝึก และผู้ควบคุมการฝึก ในเรื่องการวัดและประเมินการฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียน

1.2.2 สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก เพื่อดำเนินการชี้แจงทำความเข้าใจประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โครงสร้างหลักสูตร หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร การนิเทศ การวัดและประเมินผล กับสถานประกอบการเพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพ

1.2.3 สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกปฏิบัติงาน เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอาชีวศึกษา

โดยครูผู้สอน ครูฝึก ผู้ควบคุมการฝึกมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงาน ส่วนคณะกรรมการนิเทศของสถานศึกษาดำเนินการจัดทำแผนการนิเทศ

2. การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร

2.1 แนวทางการนิเทศกำกับติดตามหลักสูตรระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

2.1.1 สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา และนิเทศการฝึกปฏิบัติงานในแต่ละระดับชั้น

2.1.2 คณะกรรมการนิเทศจัดทำแผนการนิเทศ เสนอผู้บริหารให้รับทราบ

2.1.3 สถานศึกษาจัดตารางนิเทศของครูนิเทศ ลงในตารางสอนของครู

2.1.4 ครูนิเทศดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา และนิเทศการฝึกปฏิบัติงานผู้เรียนอย่างน้อยเทอมละ 1 ครั้ง

2.1.5 คณะกรรมการนิเทศจัดทำรายงานผลการนิเทศผู้เรียน รายงานสถานศึกษาและสถานประกอบการ

3. การนำหลักสูตรไปใช้

3.1 แนวทางการคัดเลือกผู้เข้าเรียนระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

3.1.1 สถานประกอบการให้อิสระแก่สถานศึกษาในการจัดทำแผนการรับนักเรียน กำหนดคุณสมบัติผู้เรียน กำหนดขั้นตอน วิธีการรับสมัคร วิธีการคัดเลือกผู้เรียน

3.1.2 สถานประกอบการให้อิสระแก่สถานศึกษาในการรับสมัคร คัดเลือกประกาศผล มอบตัว และลงทะเบียน โดยสถานศึกษาดำเนินการตามกำหนดการของหน่วยงานต้นสังกัด

3.1.3 สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร จัดทำแผนคัดกรองผู้เข้าเรียน ให้สอดคล้องกับเกณฑ์คุณสมบัติผู้เรียน

3.1.4 สถานศึกษากำหนดคุณลักษณะเฉพาะของผู้ที่จะเข้าเรียนหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก ได้แก่ มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความซื่อสัตย์ มีความอดทน มีทักษะอาชีพ

3.1.5 สถานศึกษาดำเนินการคัดเลือกผู้เรียน โดยการสัมภาษณ์และการสอบคัดเลือก

3.2 แนวทางการประชาสัมพันธ์แนะแนวผู้เรียนระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

3.2.1 สถานศึกษาประชาสัมพันธ์หลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีกในเรื่อง 1) การมีรายได้ระหว่างเรียน 2) เมื่อสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์จะได้รับ 2 วุฒิการศึกษา คือ วุฒิ ม.6 และประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3) อธิบายเงื่อนไขในการศึกษาอย่างชัดเจน

3.2.2 สถานศึกษาประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปกครองของนักเรียน ม.3 เดิมและชุมชน ได้รับทราบเพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนช่วยประชาสัมพันธ์หลักสูตรนี้แก่ภายนอก

3.2.3 สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวโรงเรียนนักเรียน ม.3 โรงเรียนเดิม และโรงเรียนใกล้เคียง เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบถึงหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก

3.2.4 สถานศึกษาประสานกับสถานประกอบการ ได้แก่ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) และวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว โดยชี้แจงข้อมูลอย่างชัดเจน เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ผู้เรียนเพื่อวางแผนการเรียนได้ตรงตามเป้าหมายของตัวเอง

3.3 แนวทางการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติงานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

3.3.1 สถานศึกษาชี้แจงทำความเข้าใจกับครูผู้สอนถึงเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาของผู้เรียน โดยเกณฑ์เป็นดังนี้ ผู้เรียนต้องผ่านการประเมิน 60 เปอร์เซ็นต์หรือเกรด 2 ขึ้นไปในทุกรายวิชา ถึงจะสามารถเทียบโอนได้ 2 วุฒิการศึกษา ได้แก่ วุฒิ ม.6 และวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ

3.3.2 สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก ภาควิชา โดยยึดคำอธิบายรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ซึ่งครูผู้สอนต้องกำกับติดตามผู้เรียนให้มีความรู้พื้นฐาน สรุปลงความรู้อย่างพร้อมสำหรับการฝึกปฏิบัติงาน

3.3.3 การฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของครูฝึก และผู้ควบคุมการฝึก สถานประกอบการ โดยผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ตามสมรรถนะของอาชีพศึกษา

3.3.4 สถานประกอบการจัดฝึกอบรมก่อนออกฝึกปฏิบัติงาน โดยจัด ณ สถานศึกษา และในช่วงระหว่างฝึกปฏิบัติงาน มีการประชุมเพื่อสอบถามถึงปัญหาการฝึก โดยเชิญผู้เกี่ยวข้องของสถานประกอบการมารับฟัง และร่วมกันหาทางแก้ไข้ปัญหา

3.3.5 ครูฝึกเน้นย้ำผู้เรียนในเรื่องการลงเวลาฝึกและฝึกให้ครบตามจำนวน ชั่วโมงที่กำหนด

3.3.6 สถานประกอบการจัดการประชุมนำเสนอสรุปผลการฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียน ณ สถานศึกษา

3.4 แนวทางการปฐมนิเทศผู้เรียน การประชุมผู้ปกครอง ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

3.4.1 สถานศึกษาเชิญสถานประกอบการ ได้แก่ ผู้ประสานงานจากบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) และวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ ปฐมนิเทศผู้เรียนเพื่อชี้แจง

ระเบียบข้อบังคับ ข้อจำกัด วิธีการเรียน วิธีปฏิบัติตน และแจกคู่มือให้แก่ผู้เรียนหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขารัฐกิจค้าปลีก

3.4.2 สถานศึกษาจัดประชุมผู้ปกครอง ตามกำหนดปฏิทินของสถานศึกษา เพื่อชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอน การฝึกปฏิบัติงาน การสำเร็จการศึกษา และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขารัฐกิจค้าปลีก

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขารัฐกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

1) ด้านการวางแผนหลักสูตร การบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขารัฐกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า การสำรวจความพร้อม มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การสำรวจความพร้อมด้านกำลังคนของสถานศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน ครุภัณฑ์และบุคลากรทางการศึกษา และการสำรวจกำลังความพร้อมคนของสถานประกอบการ ได้แก่ ครูฝึก ผู้ควบคุมการฝึก การสำรวจความพร้อมของห้องเรียนอุปกรณ์ถ่ายทอดสด และการสำรวจความพร้อมด้านบริหารจัดการ ได้แก่ หลักสูตร สัญญาการฝึก แผนการเรียน แผนการฝึกปฏิบัติงาน แผนการนิเทศ ข้อกำหนดและระเบียบปฏิบัติในการดำเนินการฝึกปฏิบัติงาน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รวมถึงประเด็นย่อยการวางแผนร่วมกันกับสถานประกอบการ พิจารณารายข้อ พบว่า สถานศึกษาและสถานประกอบการชี้แจงทำความเข้าใจ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด จากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าที่เป็นเช่นนี้ วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ ซึ่งอยู่ในเครือ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) เป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีความพร้อมในเรื่องกำลังคน งบประมาณ หลักสูตร ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนระบบทวิศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง จึงยึดถือแนวทางปฏิบัติของสถานประกอบการเป็นหลัก มีการดำเนินการทำความเข้าใจ ชี้แจงในเรื่องมาตรฐานการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาเฉพาะกลุ่มครูต้นแบบ โดยไม่ได้ชี้แจงกับครูและบุคลากรของสถานศึกษาทุกคน ประกอบกับงานวิจัยของ รัชณี แก้วเจริญชัย ลิขิต สร้อยเพชร เกษม และเมธิดี สวัสดิ์ (2558) พบว่า การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า จำนวนครูมีพร้อมและความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากว่า โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองเป็นสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานสายสามัญ แตกต่างจากสถานศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาสายอาชีพ ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน

และการฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียนอยู่แล้ว สามารถจัดการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ การบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย การประชาสัมพันธ์แนะแนวผู้เรียน พบว่า สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันผลิตสื่อเผยแพร่เพื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตร มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นย่อย การคัดเลือกผู้เข้าเรียน พบว่า สถานศึกษาและสถานประกอบการ ดำเนินการร่วมกันในการประกาศผล มอบตัวและลงทะเบียน มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นย่อย การปฐมนิเทศผู้เรียน การประชุมผู้ปกครอง พบว่า สถานศึกษาและสถานประกอบการแจกคู่มือผู้เรียนให้แก่ผู้เรียนระบบทวิศึกษา มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นย่อย การจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติงาน พบว่า สถานศึกษาและสถานประกอบการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับครูและบุคลากรของทั้ง 2 ฝ่าย ในเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติงาน และสถานศึกษาและสถานประกอบการจัดการประชุมนำเสนอสรุปผลการฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด จากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนเป็นการดำเนินการของสถานศึกษา ดังนั้นการผลิตสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตรจึงไม่ได้ดำเนินการร่วมกัน มีแต่การดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวผู้เรียนโดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องจากสถานประกอบการมาแนะแนวผู้เรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยตรง ผู้ทรงคุณวุฒิกล่าวว่า การดำเนินการประกาศผล มอบตัวและลงทะเบียน สถานประกอบการให้อิสระแก่สถานศึกษาโดยตรงเพื่อการบริหารจัดการ และการเรียนการสอนเป็นแบบ Block Course ดังนั้นสถานศึกษาต้องดำเนินการจัดตารางเรียนของผู้เรียนให้ตรงกับตารางถ่ายทอดสดจากวิทยาลัยปัญญาวิวัฒน์ รวมถึงสถานประกอบการต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมผู้ปกครอง การปฐมนิเทศผู้เรียนพร้อมแจกคู่มือการปฏิบัติตนในการเรียนการสอนระบบทวิศึกษาให้แก่ผู้เรียน รวมถึงให้ข้อเสนอแนะอีกว่า การทำความเข้าใจให้แก่ครูในสถานศึกษาเป็นเรื่องสำคัญมาก เพื่อให้การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษามีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์

3) การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร การบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า คณะกรรมการจัดทำรายงานผลการนิเทศเสนอผู้บริหาร มี

ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด จากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โรงเรียนได้นิเทศการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาโดยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และมีการนิเทศการปฏิบัติงานของผู้เรียนในรูปแบบการเยี่ยมผู้เรียนที่ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น มีการจัดทำรายงานผลการนิเทศเสนอผู้บริหาร แต่ยังไม่เป็นรูปธรรมเฉพาะของหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก ดังนั้นจึงควรจัดทำรายงานผลการนิเทศเสนอผู้บริหารทุกภาคเรียน และทุกปีการศึกษา เพื่อนำผลการนิเทศมาประชุมร่วมกันกับสถานประกอบการ ในการพัฒนาผู้เรียนตามสมรรถนะและพัฒนาการบริหารหลักสูตรระบบทวิศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4) ด้านการวัดและประเมินหลักสูตร การบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองมีการดำเนินการวัดและประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเห็นความสำคัญของการดำเนินการวัดและประเมินหลักสูตรในระดับมากที่สุด กล่าวคือ ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายและแนวทางการวัดและประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริงเป็นรายบุคคล ครูมีหน้าที่วัดและประเมินผลตรงตามตัวชี้วัดของรายวิชาในหลักสูตร รวมถึงมีการวัดและประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานสอดคล้องกับแผนการฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับที่ ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2557) กล่าวถึง การวัดและประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญในระบบการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อบกพร่อง จุดเด่นจุดด้อยของการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นกิจกรรมที่จำเป็น ผลการวัดจะถูกใช้มาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง ซึ่งส่งผลต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ครูผู้สอนก็ควรจะมีการวัดและประเมินอย่างเป็นระบบแบบแผน ใช้เทคนิควิธีการที่ถูกต้องตามหลักวิชา มีวิธีการที่จะรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่มีความหลากหลายเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

1) การวางแผนหลักสูตร

แนวทางการสำรวจความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ที่ว่า ผู้บริหารสถานประกอบการจัดประชุม โดยเชิญผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจหลักสูตร สัญญาการฝึก แผนการเรียน แผนการฝึกปฏิบัติงาน รวมถึงข้อกำหนด

และระเบียบปฏิบัติในการดำเนินการฝึกปฏิบัติงานร่วมกัน และแนวทางการวางแผนร่วมกัน กับสถานประกอบการ ที่ว่า สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกปฏิบัติงาน เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอาชีวศึกษา โดยครูผู้สอน ครูฝึก ผู้ควบคุมการฝึกมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศรียา ออสุวรรณ (2559) ที่กล่าวว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร คือ ควรสร้างความตระหนักให้แก่สถานประกอบการ เกี่ยวกับความสำคัญของการจัดหลักสูตรร่วมกัน โดยจัดอบรม สร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานประกอบการ เพื่อให้สามารถร่วมกันจัดทำ โครงสร้างหลักสูตร แผนการเรียน และแผนการฝึกอาชีพที่เหมาะสม จะเห็นได้ว่า การสร้างความรู้ความเข้าใจเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการวางแผนหลักสูตร

2) การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร

แนวทางการนิเทศกำกับติดตามหลักสูตรระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา และนิเทศการฝึกปฏิบัติงานในแต่ละระดับชั้น โดยคณะกรรมการนิเทศจัดทำแผนการนิเทศ เสนอผู้บริหารให้รับทราบ ครุניתดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาและนิเทศการฝึกปฏิบัติงานผู้เรียนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง คณะกรรมการนิเทศจัดทำรายงานผลการนิเทศผู้เรียน รายงานสถานศึกษาและสถานประกอบการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศรียา ออสุวรรณ (2559) กล่าวว่า แนวทางการส่งเสริมให้ครุניתของสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานตามแผนนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการปฏิบัติการนิเทศ กำชับให้ครุניתติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการและจัดทำผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการประเมินผลการนิเทศและปรับปรุงกระบวนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Sullivan, S. & Glanz, J.,2005) จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดแนวทางการดำเนินการนิเทศ เพื่อให้การบริหารหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) การนำหลักสูตรไปใช้

แนวทางการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติงานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีก ภาคทฤษฎี โดยยึดคำอธิบายรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ซึ่งครูผู้สอนต้องกำกับติดตามผู้เรียนให้มีความรู้พื้นฐาน สรุปลงความรู้อย่างดี พร้อมสำหรับการฝึกปฏิบัติงานและสถานประกอบการจัดฝึกอบรมก่อนออกฝึกปฏิบัติงาน โดยจัด ณ สถานศึกษา และในช่วงระหว่างฝึกปฏิบัติงานมีการประชุม เพื่อสอบถามถึงปัญหาการฝึก โดยเชิญผู้เกี่ยวข้องของสถานประกอบการมารับฟัง และร่วมกันหาทางแก้ไขปัญห สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศรียา ออสุวรรณ (2559) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาครูผู้สอน ครูฝึกในการจัดการเรียนการสอน

และการวัดประเมินผล สถานศึกษาควรจัดประชุมเพื่อให้ครูสอนและครูฝึกได้ปรึกษาหารือเกี่ยวกับรายวิชา เนื้อหาการสอนในสถานศึกษาและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เพื่อให้มีความสอดคล้องกัน (Gisela Dybowski, 2005) จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนและครูฝึกเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียน เพื่อให้สำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดประชุมสัมมนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรของสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้ความรู้ความเข้าใจโครงสร้างหลักสูตร หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร การนิเทศ การวัดและประเมินผล และให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทั้ง 2 ฝ่ายร่วมกันจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกปฏิบัติงาน แผนการนิเทศ เพื่อให้การดำเนินการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร และเป็นการสานสัมพันธ์อันดีร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อส่งผลให้การบริหารหลักสูตรประสบผลสำเร็จ

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโดยเฉพาะ เพื่อเป็นคณะบุคคลหลักในการดำเนินการบริหารหลักสูตร ตั้งแต่การวางแผนหลักสูตร การนิเทศกำกับติดตามผู้เรียน การนำหลักสูตรไปใช้ การคัดเลือกผู้เรียน การวัดและประเมินผลผู้เรียน การเทียบโอนหลักสูตร ตลอดจนการประสานงานกับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) พัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม สาขาธุรกิจค้าปลีกตามแนวคิดระบบทวิศึกษาของโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้การดำเนินการบริหารหลักสูตรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยศึกษาจากโรงเรียนในบริบทที่มีความใกล้เคียงกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551*. สืบค้นจาก http://www.moe.go.th/moe/nipa/ed_law/p.r.g.edu33.pdf
- ชวลิต ชูกำแหง. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- รัชณี แก้วเจริญ,ชัยลิขิต สร้อยเพชรเกษม และเมธี ดิษฐ์สวัสดิ์. (2558). การประเมินการดำเนินงานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระบบทวิภาคี สาขาวิชาธุรกิจค้าปลีกของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มภาคใต้. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ 15 (มกราคม-มิถุนายน 2558) : 84-94.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2555). การบริหารและการพัฒนาหลักสูตร. เอกสารประกอบการสอนวิชาการ จัด และ บริหาร องค์ การ ทาง การ ศี ก ษ า . น น ท บุ รี่ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กลุ่มงานสารสนเทศ โรงเรียนมัธยมวัดดาวคณอง. (2560). สารสนเทศ ปีการศึกษา 2560. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานสารสนเทศ โรงเรียนมัธยมวัดดาวคณอง.
- ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557. กรุงเทพฯ: บริษัท จามจุรีโปรดักส์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกรฟัก.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิสริยา ออสุวรรณ. (2559). แนวทางการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนระบบทวิภาคีในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Gisela Dybowski. (2005). The Dual Vocational Education and Training System in Germany.
- Sullivan, S. & Glanz, J. (2005). *Supervision that improves teaching 2nd ed.* California: Corwin Press.